

Nr 482

av herr Hörberg
om sex timmars arbetsdag, m. m.

Trots spådomen från reaktionära krafters sida att övergången till 48 timmars arbetsvecka skulle medföra vikande produktionskapacitet och utarmning av landet m. m., har vi som bekant under de mer än 50 år som gått sedan reformen genomfördes haft en produktionsutveckling som är enorm.

Successivt har under tiden 1958 till 1973 genom riksdagsbeslut arbetstiden per vecka minskats ytterligare i tre etapper och är f. n. 40 timmar per vecka. Även dessa senare arbetstidsförkortningar har kunnat ske smidigt, utan minskad produktion i samhället och med betydande fördelar för alla medborgare. Införandet av femdagarsvecka stötte också på sin tid på stort motstånd från de grupper i samhället som saknar förmåga eller vilja att inse en sådan reforms berättigande för intensivt arbetande medborgare i ett modernt industrisamhälle.

Folkpartiets partistyreelse gjorde 74-05-11 ett uttalande om fortsatt arbetstidsförkortning, i vilket bl. a. sägs: "Kortare arbetsdag är en angelägen reform. Den skulle ge föräldrarna mer tillfälle att vara tillsammans med sina barn. Uppgifterna i hemmet skulle kunna fördelas mera rättvist, vilket ökar jämlikheten mellan män och kvinnor. En kortare arbetsdag skulle också motverka stress och utslagning och lindra skiftarbetets påfrestningar. Målet är 6 timmars arbetsdag. Men det får inte vara enbart ett avlagset framtidsmål för 1990-talet eller ännu senare. En utveckling i rätt riktning måste påbörjas, dels genom stegvis förkortning av den normala arbetstiden, dels genom särskilda möjligheter till kortare arbetstid för småbarnsföräldrarna." Vidare sägs i uttalandet: "Den liberala rörelsen säger nej till en fyradagarsvecka med långa arbetsdagar som normal arbetstid. Lösningen av olika semesterfrågor får inte hindra kravet på 6 timmars arbetsdag."

Folkpartiets högsta beslutande organ, landsmötet, fastslog i september 1974 följande: "Arbetstiden bör stegvis förkortas. Målet bör vara 6 timmars arbetsdag som normalarbetstid. Arbetstiden bör också bättre anpassas till individernas önskemål." Beslutet innebar också att ställningstagandet skulle införas i partiprogrammet.

Målet bör nu vara sex timmars arbetsdag under fem dagar per vecka, alltså 30 timmars arbetsvecka. Detta betyder att en del av den framtida standardstegringen måste tas ut i form av förkortad arbetstid. Målet kan nås förr eller senare, beroende på vad man önskar prioritera i form av krav på standardförbättringar. Enligt min mening bör önskemålet om en förkortning av arbetsdagen sättas högt. En ny arbetstidslag bör utarbetas

i samråd med arbetsmarknadens parter, där man redan från flera håll förordat en arbetstidsreform av detta slag.

Sex timmars arbetsdag bör inte vara ett avlägset framtidsmål. Det bör vara möjligt att redan inom de närmaste åren påbörja en stegvis förkortning av arbetstiden. Om arbetstiden t. ex. under en tioårsperiod varje år minskas med tolv minuter per arbetsdag kan arbetstiden per vecka på ett smidigt sätt minskas från nu 40 timmar till 30 timmar, fördelade på fem arbetsdagar.

Det finns grundad anledning tro att produktionen i samhället smidigt kan följa en sådan arbetstidsförkortning. En fördel är härvid att kommande lagstiftning omfattar en genomförandeplan för den totala arbetstidsminskningen om tio timmar så att organisationer, företag, stat och kommun m. fl. kan lägga upp däremot svarande planer.

Av förhandlingstekniska m. fl. skäl torde ett genomförande knappast kunna ppbörjas förrän 1977-01-01. Den totala sänkningen från 40 till 30 timmar skulle med start då och med en tioårig genomförandetid vara förverkligad 1986-01-01.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag

att riksdagen hos regeringen begär en parlamentarisk utredning med representanter även för arbetsmarknadens parter med uppgift

1. att förbereda lagstiftning m. m. för ett snart och successivt genomförande av allmän arbetstidsförkortning från 40 timmar per vecka till 30 timmar, fördelade på fem dagar med sex timmar per dag,
2. att pröva möjligheten att bereda småbarnsföräldrar särskilda förmåner när det gäller att få minskad arbetstid per dag.

Stockholm den 22 januari 1975

NILS HÖRBERG (fp)